

KULTURA POLSKA NA PRZEŁOMIE XIX I XX WIEKU

Oś czasu

Notatka z lekcji

1. Program polskiego pozytywizmu i jego teoretycy;
2. Znaczenie pracy organicznej i pracy u podstaw dla społeczeństwa polskiego;
3. Wzrost popularności powieści i malarstwa historycznego;
4. Młoda Polska i jej wkład w rozwój kultury polskiej przełomu wieków;
5. Początki kultury masowej na ziemiach polskich;
6. Znaczenie terminów: *pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, modernizm, Młoda Polska, realizm,*
7. Postacie historyczne: Bolesław Prus, Henryk Sienkiewicz, Maria Konopnicka, Jan Matejko, Stanisław Wyspiański, Helena Modrzejewska.

Zapamiętaj

- Polska kultura narodowa ukształtowała się w XIX w. Walka z germanizacją i rusyfikacją wzmocniła tożsamość narodową Polaków.
- Pozytywizm na ziemiach polskich został zainicjowany przez środowisko warszawskiej inteligencji. Pozytywiści głosili potrzebę pracy organicznej oraz pracy u podstaw.
- Historia odgrywała istotną rolę w kształtowaniu i umacnianiu świadomości narodowej. W drugiej połowie XIX w. i na początku XX w. nastąpił rozwój ważnych badań naukowych dotyczących dziejów Polski.
- Literatura i malarstwo historyczne były bardzo popularne na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w. Liczne instytucje dbały o rozpowszechnienie w społeczeństwie wiedzy na temat dziejów Polski. Na ziemiach polskich zaczęła rozwijać się również kultura masowa.

Pytania

- wyjaśnij znaczenie terminów: *pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska, modernizm, realizm*;
- opisz postacie: Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Elizy Orzeszkowej, Jana Matejki, Marii Konopnickiej, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego;
- wyjaśnij, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury;
- podaj przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku pokrzepieniu serc;
- wyjaśnij, na czym polegało tworzenie dzieł ku pokrzepieniu serc;
- wymień cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w.;
- scharakteryzuj kulturę Młodej Polski.